

Liderlik

Prof. Dr. Turgut Göksu

GBF Öğr. Üyesi

Lider (Önder)

Lider, bir amacı gerçekleştirmek için başkalarını etkileyebilen, sevk ve ikna edebilendir.

Liderlik, bir statü ya da otorite işlevinden çok, ilişkinin ve lider ile izleyicileri arasındaki karşılıklı etkileşimin kalitesiyle ilgili bir işlevdir.

Liderlik, bağlı kişiler üzerinde güç sahibi olma değil, onları etkileme işidir.

- Bir liderin başarısı, diğer insanları peşinden sürükleyebilme yeteneğine bağlıdır.
- Liderlik astlarda arzu ve istek uyandırmaktır. Motive etmektir.
- Lider hayali hakikate dönüştürebilendir.
- Lider gönüllerde taht kurabilendir.
- Liderlik insan ve davranışıyla ilgilidir ve yönetim olgusunun sadece bir yönüdür.

Liderin en önemli görevi;
takipçilerinin içindeki devi
uyandırmaktır.

Onların içindeki cevheri
keşfederek onu işleyip
parlatmaktır.

Liderin Etkileme Araçları

- 1.Meşru güç**
- 2.Ödüller üzerindeki denetim**
- 3. Cezalar üzerindeki denetim**
- 4.Bireysel nitelikler**
- 5.Uzmanlık**

Yönetici ve Lider

- Kavramlar genellikle birbirleri yerinde kullanılmaktadır.
- Ayırım biraz disiplinlerin kavramları ele alışıyla ilgilidir.

1-Yöneticilik liderlikten daha kapsamlı bir olgudur görüşü.

Liderlik, yönetimin fonksiyonlarından (planlama, örgütleme, yöneltme, eşgüdümleme ve denetleme) birisidir ve yöneltme, karar alma içinde yer almaktadır.

2-Liderlik yöneticilikten farklıdır görüşü.

Yöneticinin Özellikleri	Liderin Özellikleri
Düzeni Sürdürür	Farklılık Yaratır
Koruyucudur (muhafazakardır)	Geliştiricidir (yenilikçidir)
Sistem ve Yapı Merkezlidir	İnsan Merkezlidir
Kontrol Eğilimlidir	Güveni Özendiricidir
Kısa Bakış Açısına Sahiptir	Uzun Bakış Açısına Sahiptir (Vizyon)
Nasıl ve Ne Zaman Sorularına Önem Verir	Ne ve Niçin Sorularına Önem Verir
Alt İdari Kademelere Bakış	Çevreye Bakış

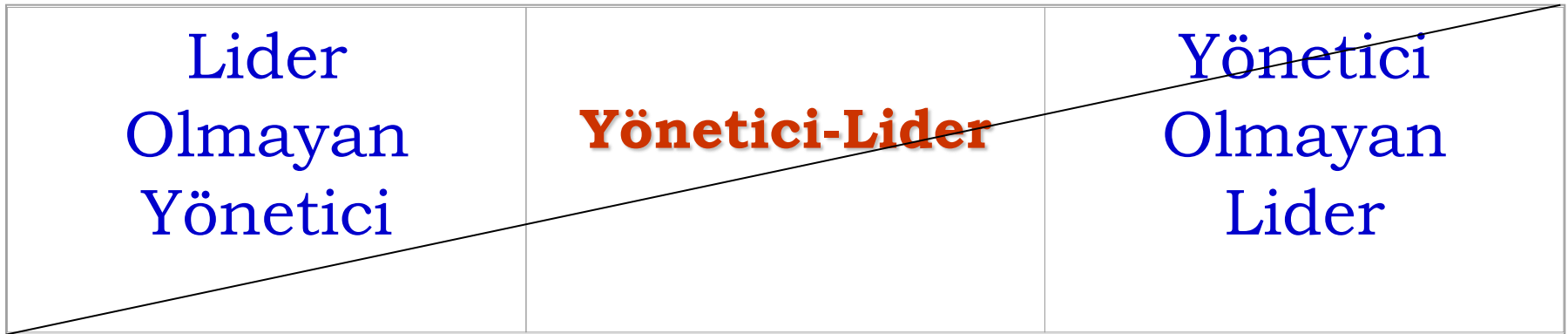
Yöneticinin Özellikleri	Liderin Özellikleri
Mevcut Durumu Kabul Etme Eğilimi	Mevcut Durumu Sorgulama Eğilimi
İşi Doğru Yapan	Doğru İşi Yapan
Yerleşik Normlara Uygun İş gören	Kendi Elemanları
Yöneticilik Bir Görevdir	Liderlik Bir Vasıftır
Yöneticilik Bir Makam	Liderlik Bir Statüdür
Hiyerarşiyle Bağlıdır	Hiyerarşiyle Bağlı Değildir

Yöneticinin Özellikleri	Liderin Özellikleri
İşlerin Nasıl Yapılacağı Üzerinde Odaklaşır	Sonuç Üzerinde Odaklaşır
Sürece Teslimdir	Sürece Hakimdir
Kopyadır	Orijinaldir
Kendi İsteklerini Zorla Yerine Getirmeye Çalışır	Kendi İsteklerini Başkalarının İsteği Haline Getirir.
Yönetici Makamla Birlikte Önem Kazanır.	Lider Değeri ve Önemiyle Makam Kazanır
Başkalarını Yönetme Hakkı Üst Makamlar Tarafından Verilir	Başkalarına Liderlik Etme Hakkı ise İzleyiciler (Takipçiler) Tarafından Verilir
Astlarını Duygusal Olarak Etkilemek Durumunda Değildir	Takipçilerini Duygusal Olarak Etkiler

YÖNETİCİ LİDERLİK

Yönetici-lider hem yöneticilik hem de liderlik özelliklerini kendisinde toplayan yöneticidir ve günümüz dünya sistemi bunu gerektirmektedir.

Yöneticilik

Liderlik

Liderliğin Ortaya Çıkışı

1.Doğuştan Kazanılır

(Kişisel Liderlik, özellikler kuramı)

Tarihi büyük adamlar yapar?

“Doğuştan lider”,

“Anasından lider doğmuş”,

“Lider olunmaz, lider doğulur”

“Liderlik bir Allah vergisidir”

2.Sonradan Kazanılır

a.Ortamsal Liderlik Modeli

Tarih büyük adamları ortaya çıkarır

b.Etkileşim Liderlik Modeli

Grubuna Davranışına Göre

(Kurt Lewin)

- Demokratik lider

1. "gerçek demokrat"
2. "sözde demokrat"

- Otoriter lider

- 1.Becerikli ve namuslu otoriter lider.
- 2.Personelini düşünen cömert ruhlu otoriter lider.
- 3.Beceriksiz ve yeteneksiz otoriter lider.
- 4.Despot

- Serbest lider

- Transaksiyonel liderlik**

geleneklere ve geçmişe bağlı liderlik

- Transformasyonel (dönüşümcü) liderlik.**

yeniliğe, geleceğe, değişime ve reforma yönelik bir liderliktir.

Transaksiyonel lider geçmişle bugünü,
Transformasyonel lider ise bugünle
geleceği bağdaştırmaktadır.

Weber'in üçlü ayırımı

Tarihsel süreç içerisinde ortaya çıkış ve kişisel özelliklerine göre üçe ayırmaktadır.

- **Geleneksel (otoriter) lider,**
- **Karizmatik lider,**
- **Yasal-rasyonel (demokratik) lider**

Sorun Merkezli Yaklaşım
(Üç Tarz-ı İdare(ci))

- Çözüm Üreten Lider,
- Sorun Üreten Lider ve
- Patinaj Yapan Lider

Liderin Tutum ve Davranışı	ÇÜL	SÜL	PAYL
Lider (Yönetici) hızlı karar alır	X	X	
Liderin (Yöneticinin) verdiği kararlar isabetlidir	X		
Lider karar alamaz			X
Liderin verdiği kararlar yeni sorunlar yaratır		X	
Verilen kararlar gerçeklerle uyumludur	X		
Verilen kararlar gerçeklerle uyumsuzdur		X	
Başkasının karar almasını bekler			X
Kararları sürekli erteler			X
Mevcut durumu değiştirmek ister	X	X	

Liderin Tutum ve Davranışı	ÇÜL	SÜL	PAYL
Yanlışından döner	X		
Doğru kararında ısrarlıdır	X		
Yanlışını görmez		X	X
Yanlışında ısrarlıdır		X	
“Kurumu nasıl geliştirebilirim” der	X	(X)	
“Kurumu nasıl yıpratabilirim” der		X	
“Mevcut durumu nasıl sürdürebilirim” der			X
Maiyetindekileri birleştirici, bütünleştiricidir	X		
Çalışanlar arasındaki beraberliği bozarak onların birbiriyle uğraşmasını sağlayıp iktidarını sağlamlaştırmak		X	

Liderlerin Fonksiyonları

- Grubun başkanı ve temsilcisi
- Amaç ve siyaset belirleyici (ideolog)
- Koordinatör (Eşgüdümleyici)
- Planlamacı
- Ödül ve ceza verici
- İç ve dış ilişkiler kontrolörü
- Hakemlik
- Örnek insan
- Sorumluluk
- Babalık
- Uzmanlık
- Grup simgesi
- Vekillik
- Güdüleyicilik (Motive edicilik)

ETKİLİ LİDERLERİN ÖZELLİKLERİ

Lider zekidir.

Lider aktif ve dışa dönüktür.

·Lider kendine güven ve saygı duyar.

·Lider her konuda bilgili ve bazı konularda da uzmandır.

- Lider kurmay takımını iyi seçebilendir. İşleri ehline verir.
- Lider cesur ve korkusuzdur.
- Risk almaktan çekinmez.
- Lider düzgün ve mantıklı konuşur.
- Liderin fiziği düzgündür.

- Lider duygusal olarak da güçlüdür.
- Liderin giyim kuşamı düzgün ve çekicidir.
- Lider grup üyeleriyle yakından ilgilenir. Onlara karşı çok vefalı ve merhametlidir.
- Lider nesep (soy), makam ve meslek olarak yüksek bir konumdadır.

- Liderin ailesi de madden ve manen ona destek olmaktadır.
- Lider öneri yapan ve problem yerine çözüm üretendir.
- Lider diğerleriyle kolay anlaşandır,
- Lider diğerkâmdır.
- Lider grubunu motive eder.

- Lider vizyon sahibidir.
- Lider neyi nerede ne zaman konuşacağını ve yapacağını bilen insandır.
- Lider sorumluluk taşıyan kimsedir.
- Lider sınırlarını bilen insandır.
- Lider inandırıcıdır, güven vericidir.

- Lider bilgiye ve eğitime önem verir.
- Lider bedeni zevklerine bağlı değildir.
- Lider adaletlidir. Adaletsizlik mülkü (devleti) yıktığı gibi lideri de bitirir.
- Lider cömerttir.
- Lider grubu (halkı) gibi yaşar onlardan kopmaz.

Liderlikte Rol Farklılaşması

- Liderlerin grubun hem işe yönelik ihtiyaçlarını hem de sosyal ve psikolojik ihtiyaçlarını karşılamadığı durumlarda iki lider ortaya çıkar. Bunlardan birisi grubun iş konusundaki gereksinimini, diğeri de duygusal-sosyal gereksinimini temin eder.

Görülür	Görülmez
Hiyerarşisiz, yeni kurulan gruplarda	Hiyerarşili, yerleşik gruplarda
İş tatmin edici değilse	İş tatmin ediciyse
Resmi liderle üyeler arası uyum yoksa	Resmi liderle üyeler arası uyum varsa